СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 257. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 4-го листопаду 1939. No. 257. Jersey City, N. J., Saturday, November 4, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СОВЄТСЬКО-МОСКОВСЬКА ВЛАДА ЗАМОРДУВАЛА МИТРОП. А. ШЕПТИЦЬКОГО

НИЖЧА ПАЛАТА КОНҐРЕСУ ТЕЖ ВІДКИДАЄ ЕМБАРҐО

ВАШИНГТОН. — Палата представників у конґресі великою більшістю голосів, 243 за, 181 проти, знесла заборону вивозу зброї до воюючих країв, яка існувала в Америці на основі попередньої ухвали конґресу. Палата представників у тій справі поступила так, як кілька днів тому сенат, що також зніс цю заборону. Тепер в Америці воюючі краї моґтимуть купувати таку зброю і стільки, скільки захочуть. Між сенатською ухвалою і палати представників є маленькі ріжниці у висловах. Провідники обох тіл зійдуться на наради, щоб узгіднити ті ріжниці та предложити цю нову постанову до підписання президентові.

ВЕЛИКІ ЗАКУПИ ЗБРОЇ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок знесення ембарґа на зброю чужі держави почали поспішно робити в Америці величезні закупи ріжних воєнних продуктів. Найбільше замовляють літаків, бо є вже тепер замовлень на 7,800 літаків. Замовили їх: Франція, Анґлія Бельґія, а навіть Швеція замовила 250 воєнних літаків. Крім того замовляють величезні скількості інших продуктів, моторів, мотоциклів, авт, харчів, одежі, медикаментів, радіоапаратів і т п. Сподіваються замовлень впродовж кількох наступних тижнів на біліон долярів.

ГЕРІНҐТОН ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ОПТИМІЗМОМ.

ШІКАҐО. — Головний директор „Доблю. Пі Ей", Герінґтон, прилюдно заявив, що не треба дивитьсь дуже рожево на воєнні замовлення в Америці та думати, що через те настане великий добробут та зникне безробіття. Безробіття від воєнних замовлень вцілості не зникне. Будуть далі міліони безробітних, якими мусить занятись держава, плянуючи ріжні державні роботи та підприємства. Цього року справді приватні підприємства збільшили число робучих рук на пів міліона. Але рівночасно стількиж втратили працю в „Доблю Пі Ей" внаслідок розпорядку, що ті, що працюють довше як півтора року в „Доблю Пі Ей", мусять узяти примусові вакації щонайменше на один місяць.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК МОРЯКІВ.

НЮ ЙОРК. — Юнія морських робітників викликала на страйк своїх 5,000 членів. Причиною страйку є це, що юнія домагається підвишки платні на 10% та вкорочення тижня праці до 40 годин. Коли компанії не згодяться, то піде до страйку більше робітників і охопить усіх біля десять тисяч.

ПРОКУРАТОР МУРФІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД САБОТАЖАМИ.

ВАШИНГТОН. — Головний федеральний прокуратор Мурфі заявив, що департамент справедливости та бюро федеральних аґентів є вповні приготовані до того, колиб аґенти та шпигуни чужих держав тепер хотіли розпочати саботажі у звязку з поваленням ембарґа на зброю. Мурфі сказав, що власті мають точний список підозрілих людей та за ними слідкують. Рівночасно він заявив, що нікого не будуть переслідувати за його політичні переконання й арешти. Колиб цього було потрібно, будуть переводити слідство обережно, щоб не потерпіли на тім люди, які в нічому не винні.

ДАЄС РОЗКРИВАЄ КОМУНІЗМ У МОРСЬКИХ ЮНІЯХ.

ВАШИНГТОН. — Перед комітетом Даеса зізнавав ще один бувший високий провідник у морських юніях, Фридерик Филипс, та сказав, що його витиснули з юній комуністи, які в тих юніях мають переважні впливи. Филипс говорив, що комуністи, захопивши неправно провідні позиції в морських юніях, мають перед собою політичні завдання: їх ціллю є викликати на страйк всіх морських робітників та спаралізувати цілу навіґацію, колиб, припустім, Америка виповіла війну Советам, чи советським приятелям.

КОРАБЛЕВІ „КОЛМОР" НІЧОГО НЕ БРАКУЄ.

ВАШИНГТОН. — Американська маринарка перестала далі розшукувати анґлійського корабля „Колмор", який вислав був алярмуючі вістки, начебто його переслідує чи атакує німецька субмраина. Маринарка дістала вістку, що корабель знаходиться цілий та спокійно пливе собі далі. Що з ним сталося, чому він вислав алярмуючі вістки, а навіть чи він взагалі висилав ці вістки, лишається загадкою.

СУДДІ СКАРЖАТЬ ЗА НЕДОПЛАЧЕНІ ПЛАТНІ.

НЮ ЙОРК. — 53 із усіх 68 муніципальних суддів міста Ню Йорку заскаржили місто до суду за те, що місто їм упродовж кількох останніх літ не доплачувало платень. Місто, як кажуть судді (а вони повинні знати, що говорять), обнизило їм платні нелеґально. І хоч вони брали впродовж тих літ обнижені платні, то це робили кожний раз з протестом. А коли хтось не запротестував, то з леґального боку він погодився на обнижку і не має права до звороту грошей.

ХОЧУТЬ НАЗВАТИ НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ МАЙДАН ІМЕНЕМ ЛЯ ҐВАРДІЇ

НЮ ЙОРК. — Міська рада поставила проєкт, щоб ново збудований летунський майдан на Норт Бічу назвати іменем посадника Ля Ґвардії. А то тому, що це він найбільше причинився до того, що той майдан побудовано. Почувши про це, посадник був тим мило зворушений і казав, що „це гарно з їх боку", „я про це подумаю".

ГУВЕР В ОБОРОНІ МОЛОДІ

НЮ ЙОРК. — На бенкеті, влаштованім в ціли зібрання фондів для „Йонґ мен крисчен есошийшен", промовляв бувший президент Герберт Гувер, та сказав, що найкращою услугою для людської цивілізації з боку Америки буде те, коли вона задержить мир і покаже світові, що вільні люди можуть дуже добре розвязувати всі свої суспільні та економічні лиха й не потребують ніяких диктаторів. Чужі диктатури, говорив Гувер, зроджувалися саме із незадоволення мас та суспільного хаосу, що панував у данім часі в даному народі. Найважнішим американським питанням у сучасну пору є розвязання питання безробіття, говорив Гувер, та знайти нагоду чесної праці для міліонів наростаючих молодих американських поколінь. Вони мусять дістати надію від сучасного устрою й довіря, що цей устрій є добрий. Інакше всі протести проти диктатур, і навіть викликування ненависти до них, останутся без успіху.

ПОМЕР КОЛИШНІЙ РАБ

У Шікаґу помер мурин Джан Рой Линч, що до громадянської війни був рабом, а пізніше був три каденції конґресменом. Брав участь в еспансько-американській війні і мав від тоді ранґу майора. Помер у 92. році життя.

СТРАТИТЬ НОГУ ЧЕРЕЗ ЗАБАВУ

Лікарі Принстонського Шпиталю рішили втяти ногу Доналдові Геринґові, 21-літньому студентові Принстонського університету, котрому потрощено ногу підчас гри в футбол. Мають утяти ногу по коліно, бо нога так розбита понижче коліна, що кров туди не може кружляти.

ДЕНЬ ПОДЯКИ В НЮ ДЖЕРЗІ

Стейтовий ґубернатор Мур, ідучи за проклямацією президента Рузвелта, проголосив, що День Подяки в стейті Ню Джерзі буде святкуватися 23. листопаду.

СУМНИЙ КІНЕЦЬ „ВЕСЕЛОЇ ЗАБАВИ"

З Форталези (Сеара, Бразилія) повідомляють про „війну" що трапилася в тамошньому суді підчас вінчання. Коли вже суддя мав доконати акту вінчання, ввірвалися до салі авдієнції дві пані та кинулися на молодого. Показалося, що це його жінки; пізніше молодий признався, що він оженився вже три рази. Молодий опинився в „Івановій хаті", де буде ждати процесу.

МЕКСИКО НЕ ДУМАЄ ВІДДАВАТИ ЧУЖИХ КОПАЛЕНЬ.

МЕКСИКО СИТІ. — Мексиканська Революційна Партія, як від десятьох років панує над політичним життям Мексика, на своїй конвенції рішила, що ніяк не допустить до того, щоб чужим фірмам віддати назад у посідання копальні нафти, що є на терені Мексика. В крайнім випадку партія згодилася, щоб дати тим фірмам винадгорду, а саме той капітал, який вони привезли з заграниці та вложили в ці копальні.

ОБМЕЖУЮТЬ ВАГУ ВАНТАЖНИХ АВТ НА ПУБЛИЧНИХ ДОРОГАХ

Стейт Конетикот видав недавно закон, що обмежує вагу ладунку на вантажних автах, що їдуть на дорогах стейту, до 5,000 фунтів. Стейтова поліція почала негайно розслідувати вагу проїжджаючих авт. На 2,000 оглянених „троків" знайдено 85 перелadованих. Візників цих троків арештовано й покарано, залежно до надмірної ваги. Деякі з них важили аж 19,000 фунтів.

НЕБУВАЛИЙ КЛОПІТ ПРИ НАБУВАННІ ГРОМАДЯНСТВА

У Скрентоні, Па., зголосився по перші громадянські папери один іміґрант. Коли прийшлося йому виповняти ймена дітей, котрі через свою малолітність мали би стати разом з ним громадянами Америки, аплікант став шкробатися в голову. „Тут нема місця", сказав він. На запит канцеляриста, скільки в нього дітей, іміґрант відповів, що двацятеро.

ВАТИКАН ПОТВЕРДЖУЄ СОВЄТСЬКИЙ ДИКИЙ ЗЛОЧИН.

РИМ. — Ватиканський секретаріят заграничних справ одержав потвердження вісти про вбивство московсько-большевицькими наїздниками Митрополита Андрія Шептицького, найвищого представника Української греко-католицької Церкви.

Покійний Митрополит родився в 1865 році. Отже згинув мученичою смертю, маюча 74 роки. Був визнаний цілим українським громадянством Західньої України „Батьком" і найвищим представником, не тільки церковним, але й національним. А це за свою дуже широку культурну і добродійну працю, звернену вцілості до того, щоби піднести український нарід під оглядом релігійним, національним і культурним. Крім цього Покійний Митрополит забирав нераз голос у чисто політичних справах. Відомий Його виступ у справі українського університету ще за Австрії, чи гострий осуд польської „пацифікації". Митрополит брав також в оборону православних. Протестував проти загарбування польською владою православних церков. Польська преса постійно вела проти Покійного завзяту кампанію і домагалась від польського уряду і Ватикану Його усунення. Приписувано Покійному, що держить з українськими революціонерами, з У.В.О., а потім з О.У.Н., та що піддержує словом і грішми український революційний рух. Покійний був переслідуваний московською царською владою, як московські війська ввійшли до Галичини в 1914 році. А потім, як відомо, був вивезений до Московщини, звідки вернувся до Галичини аж по вибуху революції. Його поворот обернувся в Галичині у велике всенародне свято. Таким самим великим святом був обхід 40-ліття архипастирських свячень Митрополита.

Митроп. Шептицький походив зо старого українського боярського роду, з якого багато попольщились, а багато були вірними сторожами української нації й церкви. Шептицьким приписують уложення пляну храму на святоюрській горі у Львові, якого викінчення є заслугою о. Льва Шептицького. Митроп. Андрій Шептицький положив незвичайні заслуги для української справи в часі визвольної боротьби, обороняючи слушність українських змагань перед урядами великих держав, між іншим і у Вашинґтоні, де за часів президента Гардинґа і Чарлза Гюза, як секретаря стейту, зложив на авдієнції обширний меморіял про терпіння Української Церкви й Українського Народу. Та найбільші заслуги положив Покійний Митрополит на чисто культурних і виховних ділянках, як основник „Українського Національного Музею", „Богословської Академії", „Народньої Лічниці" і т. п.

ВИВЕЗЛИ В МОСКОВЩИНУ 80-ЛІТНЬОГО Д-РА К. ЛЕВИЦЬКОГО.

ПАРИЖ. — Потверджується вістка, що між арештованими і вивезеними в глиб Советів є найстарший віком український громадський діяч, д-р Кость Левицький, довголітній керманич української політики, що в останнім десятилітті займався вже тільки господарськими справами та писанням спогадів про українське національне життя за останніх 50 років. Між вивезеними є також Володимир Целевич, бувший посол до варшавського сойму. Разом з українцями вивезли большевики також відомого вшехпольського діяча Станислава Ґрабського.

НІМЦІ ПРО ЗНЕСЕННЯ ЕМБАРҐА.

БЕРЛІН. — Урядові чинники здержують себе з коментарами щодо ухвал американського конґресу в справі знесення ембарґа. Але коли мова про звичайних людей, то нема найменшого сумніву щодо того, що знесення ембарґа зробило на німців велике враження. Вони рахуються з тим, що Злучені Держави таки станують активно по стороні аліянтів. Націстична преса почала ще гостріше атакувати особу през. Рузвелта, про якого пишуть, що він ступає тим самим шляхом, яким пішов Вилсон, і пхає Злучені Держави у війну.

ВЕЛИКА ДИПЛЬОМАТИЧНА ПЕРЕМОГА.

ПАРИЖ. — У Франції вважають знесення ембарґа в американськім конґресі великим дипльоматичним триюмфом аліянтів. Ця дипльоматична перемога заважить, на думку французів, іще більше ніж ті тисячі літаків, що їх аліянти одержать з Америки.

ВАТИКАН ПРО НАЇЗД СОВЄТІВ.

РИМ. — Ватиканська ґазета „Осерваторе Романо" оспорює твердження Молотова (і йому подібних), що виправдують Совєти за наїзд на Західню Україну і Білорусь тим, що „Польща вже тоді не існувала". Часопис твердить, що це неправда, бо в тому часі ще більше ніж дві третини Польщі не були заняті, а польський уряд був іще на території Польщі. Совєти у тому випадку таксамо „брешуть", пише ґазета, як „брешуть" тепер, коли голосять, що йдуть „забезпечувати територіяльну ненарушимість і незалежність Фінляндії", коли на ділі беруться її поневолювати. Супроти цього, пише ватиканська ґазета, Совєти треба вважати „напасником".

КНЯЗЬ ВІНДСОР У ФРАНЦІЇ.
Бувший англійський король, нині просто князь Віндсор, оглядає в товаристві англійських генералів відтинок фронт у, що його держить англійська армія.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City. N J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКВА ПРОТИ АМЕРИКИ

У своїй промові про міждержавне положення, виголошеній перед всеросійським парляментом у Москві, Вячеслав Молотов, що займає в большевицьким уряді становище, аналогічне до становища премієра й міністра заграничних справ, порушив між іншим і політику Америки, а спеціяльно політику президента Рузвелта.

Заговорив він про них при нагоді обговорювання фінляндсько-совєтських відносин. Обговорюючи заходи російського уряду проти Фінляндії, які, як ми знаємо, зміряють до знищення фінляндської незалежности та до піддання Фінляндії під московський протекторат у роді московського протекторату над Естонією, Литвою й Латвією або німецького протекторату над Чехією. Молотов напав на президента Рузвелта за те, що він, мовляв, уважав за відповідне вмішатися в цю справу. Молотов осуджує виступ президента Рузвелта на тій основі, що Злучені Держави заняли в европейській війні невтральне становище.

Це покликання на невтральне становище Злучених Держав відразу звернуло на себе увагу, бо справа невтральности відноситься до війни, а відносини між Росією й Фінляндією ще не знайшлися в стадії війни.

Молотов старався представити президента Рузвелта за політика, що непокликаний пхає свого носа в чуже просо, хоча цього роду закид повинен би Молотов звернути передовсім проти Росії за її вмішування в справи Фінляндії. У відповідь на грубу напасть Молотова на американського президента американський уряд опублікував кілька документів, які кидають замітне світло на московську політику. Найзамітніший з цих документів це нота Калініна, президента Росії, з 16. квітня цього року, в котрій Калінін висказується з великим признанням для президента Рузвелта за те, що Рузвелт у своїм заклику до урядів Німеччини й Італії жадав гарантій територіяльної непорушности Фінляндії.

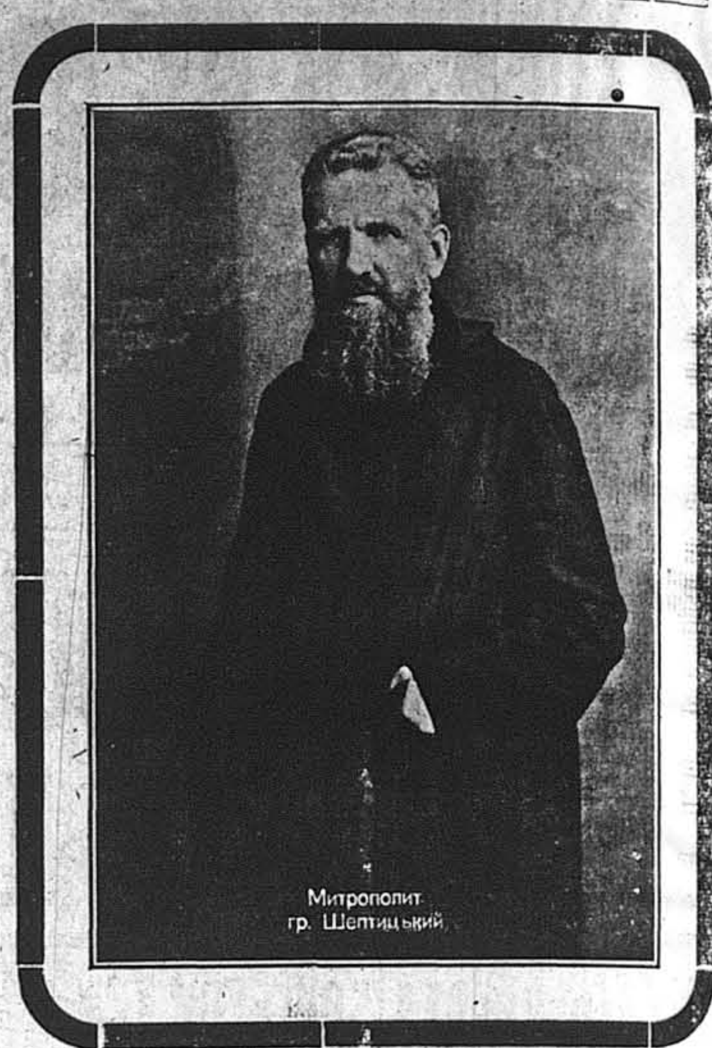
Цей документ показує, що большевицький уряд зробив різкий поворот у своїй політиці, коли він нині нападає на президента за те, за що він його хвалив шість місяців тому. Чому він зробив цей зворот, знаємо: це наслідок порозуміння між Росією й Німеччиною.

Показує на це саме й час, який Молотов вибрав собі для нападу на президента Рузвелта, а саме час боротьби в американському конгресі за невтральноєтевий закон. Росія дає недвозначно до зрозуміння, що вона бажалаб собі задержати обовязуючий тепер закон та що не хоче ухвалення нового закону, за котрий стоїть між іншим і американський уряд. Цього роду натиск Росії на американську публичну опінію й американські законодатні кола є ще дальшим прикладом нахабности московського уряду, котрий у той самий час вмішується у внутрішні справи Америки, коли протестує проти заходів американського уряду забезпечити незалежність Фінляндії перед натиском Росії.

ЧИТАЙТЕ І ПІДПИРАЙТЕ СВОЮ ПРЕСУ

Коли Україна відтята від світу, то тяжко собі уявити, в якому тяжкому положенні знаходиться вся українська преса в Україні й поза Україною. В Україні не знають нічого про життя і діяння українців у чужих краях. Та навіть якби хто там і знав про це, то всеодно не міг би передавати в газетах дійсної правди. А українські часописи, що виходять поза границями України, знайшлися тепер у ще тяжчому положенні, ніж це було передше, коли всетаки дещо продиралось крізь ворожі цензури і можна було мати дійсний звязок з українськими землями вже навіть при помочі писаного й друкованого слова. Тепер і цей звязок ослабне, бо газети, що будуть до нас доходити, будуть урядові — „казьонні". Це буде постійне кадження Сталінові й Москві. Вже та обставина накладає тепер на українську пресу поза Україною надзвичайні обовязки, бо вона одна має ще змогу служити українській справі наскрізь чесно, розумно й патріотично. Це відноситься тепер у першу чергу до тої української преси, що виходить на американському континенті, бо вона має ще найбільшу свободу слова.

Українська преса поза Україною мусить зрозуміти ясно своє нове завдання. Але і ясно мусить бути поставлене відношення українського загалу до цеї преси, бо ця преса ледви животіє і бореться постійно з надзвичайними, не тільки редакційними, але й матеріяльними, трудностями. Матеріяльне положення, в якому тепер знаходяться українські ґазети поза Україною, особливо тут в Америці, не дає змоги навіть удержувати далі дотеперішній стан, а не то думати про поліпшення цеї преси. І це наше громадянство мусить знати і заняти до цього рішуче становище, поки ще пора, поки ще можна лиху зарадити. Мусить бути поведена загальна кампанія за підпертя рідної преси, за те, щоб її читання поширити між молодим поколінням. Без читання української національної преси нема тепер можности визнаватись у тих складних обставинах, у яких опинивсь український нарід на рідних землях. Настали такі великі зміни, що вимагають пильного й розумного слідження за подіями, за фактами, бо тільки на підставі життєвих подій, що відбуваються в Україні, можна розуміти, як треба ставитись до справи дальшої акції визволення України. Дійсність про життя в Україні може передати тільки характерна, справжня українська преса, така, що служить українським інтересам, а не інтересам вікових ворогів незалежности України.

Митрополит гр. Шептицький

СУЧАСНА МОЛОДЬ

В арґентінськім „Українськім Слові" (виходить у Буенос Айресі) поміщено статтю п. з. „Молодь ХХ. століття", в якій є деякі завваги, що мають загальне значіння. Їх то й передаємо:

„Голосним і пекучим питанням сучасного життя — це справа молоді. В житті кожної нації в кожній країні і в кожній державі ця справа набирає сьогодня великої ваги й гостроти.

„Провідники націй, державні мужі, окремі провідні орґанізації, а то й уряди держав намагаються якось розвязати оце питання, щоб виховати молодь, майбутнє кажної нації — на свідомих і активних громадян.

„Куди не глянути сьогодня, чи до Совєтів — чи до бувшої до недавна Польщі, Франції, чи Юґославії, Італії чи Німеччини, далекого Єгипту чи Японії, — скрізь і всюди молодь бунтується.

„Шукає молодь нових ідей сміливих і сильних провідників та крізь гущу сучасного життя прокладає свої власні шляхи та стежки. Бунт молодости набирає тому „винятково" сили й температури". „Молодіж та молодість" приходять до голосу і домагаються належного собі становища в цілості людського життя.

„Бунт сучасної молоді буває інколи несвідомий. Буває, що молодь починає зразу бунтуватися — з невідомих здається причин — проти всього і проти всіх. Буває, що сучасна молодь не вміє навіть відповісти на запити, проти чого та проти кого вона бунтується. Дуже часто її бунт звернений проти старих, своїх же власних батьків. Але вона бунтується, бо чує й відчуває, що шлях старих неправильний, недокладний. І хоч цей бунт заплутаний та тумаянний, то правильний і конечний. У своїх поривах і змаганнях сучасна молодь ставить завжди на першому місці національний момент. Все і всюди бореться за славу й могутність власної нації (чого саме батькам бракує).

„Ідеї і змагання сучасної молоді виводяться в багатьох випадках із сучасної кризи — безробіття — а основно базуються на минулих славних традиціях.

„І так українська молодь закохана до безтями, в геройських учинках козацького-запорізького ордену, в завзятих змаганнях Української Нації за волю, славу та державу, в недавніх героїчних подвигах Українського Стрілецтва. У славних і притягаючих починах підпольних орґанізацій — у борцях Карпатської траґедії.

„Оці ясні пункти на обрію українського визвольного змагання потягають за собою молодь, заставляють її аналізувати старі та нові часи.

„Приневолюють критикувати почини старших і змушують її до явного бунту, до повстання проти недбальства батьків та кличуть молодь до творення нового життя, основаного на національній базі.

„У всіх країнах та державах молодь приходить до слова, вигребує старі забуті національні традиції, вдихує в них силу молодого духа, убирає їх у красу власних мрій та силою власної душі вщіплює її у серце народу.

„Бунт молоді захопив не тільки т. зв. буржуазні країни. Починає бунтуватися молодь і в СССР, державі, що всі свої засоби й намагання прикладає до того, щоб взяти молодь у свою виключну опіку.

„Серед тої молоді, вихованої від колиски в дусі комуністичної ідеї, виникає все частіше незадоволення з існуючого режіму, й воно поповняє масово проби большевицької орґанізації і бореться інколи і до терору. Це загрозливе явище виявилось дуже гостро з убивством Кирова в грудні 1934 р.

„У звязку з тим розстріляно понад 120 молодих людей — переважно партійної молоді, молодих комсомольців, а навіть чекістів, тих, які мали прийти на зміну старій большевицькій ґвардії. Познаки розкладу серед комуністичної партії виявились „чисткою" комсомолу вже в 1933 р. — Совєтська молодь бачить, що партійні „батьки" проповідують „брехню", і починає тратити віру в комуністичну ідею.

„На СУЗ, як подають самі большевики, викрито не так давно 32 підпольні організації, з того 23 селянські, які зложені були з самих „комсомольців", 8 таємних студентських орґанізацій, та 6 загально терористичних ґруп. 73% членів тих орґанізацій творили саміж комсомольці й чекісти. Самих тільки студентів у концентраційних таборах начислює статистика 28 тисяч і це засуджених за терор.

„Бунт совєтської молоді віщує недалекий упадок совєтського режіму.

„Анальоґічний рух молоді завважуємо і в далекій Індії, де молодь повстає проти анґлійської влади. Бунтується і молодь Японії проти деяких застарілих традицій чи старих забобонів.

„У вище наведених прикладах бачимо, що справа молоді, це справа життя і майбутности кожної нації; бачимо, що молодь це найважливіший і найактивніший двигун усіх нових ідей, рухів, та що нація, яка хоче жити, мусить уміти дати тій молоді велику ідею та добрих провідників, щоб використати як слід запал, пориви й силу молоді. Тому то всі чинники державні, народні, громадські та товариські стараються взяти виховання та вишкіл молоді в свої руки і повести їх так, щоб з молоді виросло нове сильне покоління, справжня „нова зміна" для проводу нації.

„І так, у наслідках того, кожна велика і здорва нація виховує молодь так, щоб вона здійснювала національний „міт" — оцю величезну леґенду, що корінится в традиціях і почуваннях кожного свідомого своєї сили і волі народу; і без якого найбільші народи — скоріше чи пізніше занепадають і відходять у забуття.

„Сучасна молодь — це передовсім — активна постава супроти життя. Сучасна молодь хоче діяти. Вона прагне бути хорунжим нових ідей, шукає чину й боротьби. Риск та небезпека це те повітря, яким молодь хоче дихати. Динаміка і розмах — це тло душі молоді.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. О. — Такі подяки належать до платних оголошень. Якби ми так дали читачам волю, то часопис був би завалений кожного дня подібними подяками, що булиб надсилані у виді „дописів". Розуміємо добре вдячність супроти певних осіб чи товариств, що памятали за когось у нещасті чи хворобі, але про це не мусить знати ввесь загал. Це є сповнювання товариського й орґанізаційного обовязку, коли люди одні одним співчувають. На те дбаємо, щоб мати другів. І це є також одною з причин, що вступаємо до організацій, що живемо громадським життям.

Михайло Островерха.

НЕВІДОМИЙ СТРІЛЕЦЬ

(Фраґменти із недавніх днів).

Небагато досі писали в нас про тих наших сірих, Невідомих Стрільців. А було їх у нас досить підчас наших визвольних змагань. Майже всі однакові, подібні один на одного: вміли — слухати, битись, умирати. Чоло, очі уста — були в них виявом сили, завзяття, витревалости.

Оцим нарисом хочу згадати кількох з них — сірих, незнаних.

В Українських Січових Стрільцях у сотні Р. Сушка був такий стрілець Панько Чортоломний. Присадкувата, кремезна стать. Чорні, широко розкриті очі, широке українське обличчя з пристрасними губами. Добрий приятель, віддана душа. Був неграмотний. У закопах, у вільних від боїв днях, учили ми його читати.

— Паньку! Шляґ би тебе втік! Та тому тиждень ти вже знав, що це за буква!?

— Ґа-ґа-ґа! Але я за цей тиждень неодного москаля сперіщив!

Панько Чортоломний причинився чимало до того, що недобитки УСС із Соколова — де їх, як на загибіль, австрійська команда лишила боронити мостового причілка і де їх москалі окружили — дісталися через багна Стрипи на мостовий причілок Соснова. Коли крізь висолкий очерет продирались стрільці до Соснова, на фільварок, тоді мадяри, які там обсадили мостовий причілок, відкрили сильний вогонь по стрільцях, думаючи, що це москалі. В тому безвихідному положенні Панько сідає на якогось заблуканого в очеретині артилерійського коня і летить на Соснів, проти скаженої стрілянини. Коли пригнав близько, мадяри, побачивши, що це „свій", стримали вогонь.

Панько Чортоломний виправдав нераз своє прізвище. Погиб пізніше. — Чи не під Львовом?

* * *

Другий такий між УСС, знаний, сам УСС, це стрілець Цястечко. Не його імя, а лиш так його прозвали. Не вмів добре й говорити по українськи: був українець із того передвоєнного Львова. Вічно веселий, жартівливий, дотепний. У бій ішов, не переборщуючи, як на змовку з любкою. Лише замісць цукорків багато куль набирав.

— Пане сотніку! то сі пшида!

Коли йшов у бій, то клав шапку набакир, або на чуба зсував: як парубок, що йде в танець.

Погиб на фронті, ще до вибуху революції.

* * *

Третій — уже в рядах нашої армії я його пізнав. Чорнявий, присадкуватий, здоровий парубок. Знаю, що звався Василь. При кінці квітня 1919 р. бачив я його в бою. Нас, яких двацять люда, зайшли в село Староміщини біля Підволочиськ на стежу. Тут ми зчіпилися з большевиками. Гостра і настирлива перестрілка тривала добрих три години. Сонце ліниво до заходу котилося. Праворуч від хоруи. Василя Солодкого і від мене, при важкім австрійськім кулеметі лежав Василь. Слідував за рухами ворога і шпарив. Та, як то кажуть, мов зпід землі ззаду нас, ізпоміж хат вискочили большевики. Всі ми були розкинені по селі, гуртками, понад р. Збруч. Большевики, як це було видно по їх поставі, думали, що ми вже піддамося. Наш гурт майже нараз крикнув:

— Живими не датись! Василю — бий!

Василь круто повернув кулемета. Та большевики скочили на нього. Він, зірвавши кулемет із підстави, вхопив його за ручку, і:

— „вашу маму!!! — заревів.

Замахнувся і важким ударом кулемета збив із ніг кількох большевиків нараз. Г став тікати. Інші большевики, що вискакували зпоза хат, побігли за ним ним. Та він, відмахуючись кулеметом, а ми відстрілюючись, щасливо скрилися за хати. Потім знову розгорівся бій. Василь своїм кулеметом чуда доказував, стріляючи з нього без підстави.

* * *

Четвертий...

Лишився в памяті якнайкращий ясний спогад із наших великих днів. Хто він, відкіля, чий син? Навіть імени його не памятаю, бо, здається, й він сам не знав. Це був молоденький, дуже милий хлопчина. Інтеліґентний. Делікатний у поведінці. Добрий. Років мав із пятнацять. Здається, був учеником ґімназії. Либонь селянська дитина. На одне око був сліпий —. більмо мав. Декілька раз зустрічав я його в боях під Львовом.

У ті дні, коли по небу сірі та нудні хмари котились; коли земля була вогка та непривітна; коли в день і — з малими зупинками — в ночі не переставало клекотіти, — тоді він, цей молоденький Невідомий Стрілець, із своїм радісним обличчям, у якому від щастя горіла синява здорового, правого ока, був нашим сонцем.

На найтрудніші стежі він сам рвався. На одну нелегку стежу дав мені його сот. Михайло Девосир. І справді — на око стежі він був найкращий: ішов обережно, як лис, а смісміло, холоднокровно, як расовий хорт, уважаючи на всі знаки, які йому подавав начальник стежі.

Ще раз я бачив його в бою під Львовом 11. листопада 1918. Був, як і всі ми, заболочений від стіп до голови, блідавий, стомлений, лиш його око щасливе палало.

— Що там, друже? Як той йде цей танець?

— О-о! Пане хорунжий, добре! Біжу зо звісткою...

І, де-де хильцюючи перед напором ворожих куль, як вихор нісся здовж розстрільної.

Після цього я більше його не бачив.

Та ніколи його не забуду.

ФІНЛЯНДСЬКІ РЕЗЕРВІСТИ ПО[illegible]НІ ДО ВІЙСЬКА НА МОЖЛИВУ ВІЙНУ ПРОТИ РОСІЇ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. В. — Мова це найбільший культурний скарб. Поезія це перла творчости. А у Ваших віршах мова цілком не дописує. Коли не можна добрих думок передати добрим віршем, то краще писати звичайно, прозою. Тоді легше виправити стиль і мову.

Н. Е. В. — Пишіть по порядку, не затаюючи свого імени й своєї адреси (нема чого [illegible] адресу: [illegible] 222 Fourth Ave., New York, N. Y.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДЕМОКРАТІЯ?

Члени британської Партії Праці виступили в англійськім парляменті з критикою англійського уряду за його політику супроти Індії.

Нападали на британський уряд конкретно за те, що він не дав Індії демократії, за котру, мовляв, Англія бореться.

У нас інколи приймається думку про демократичність Англії так сліпо, що навіть не відріжняється демократичности в правлінні Англії від недемократичности в правлінні деяких кольоній, головно Індії. Коли хто навіть важиться це підчеркнути, його вважається за людину, що виступає проти демократії.

ПРАВИТИ, ЧИ ПОМАГАТИ ПРАВИТИСЯ?

У відповідь на критику Партії Праці відповів міністер сер Семюел Гор. Він казав, що Англія зовсім не хоче панувати над іншими народами в імперіялістичний спосіб: вона лише хоче помогти іншим народам правити самими собою.

До цеї заяви про гарні британські наміри сер Гор додав, що Англія аж тоді буде могти дати індійцям становище домінії в британській імперії, як індійці самі усунуть клясові й ґеографічні розділи в середині свого краю.

Чому ставити таку умову?

Чи мешканці Англії, що правлять не лише собою, але й британською імперією, усунули вже всі клясові й ґеографічні ріжниці в середині свого краю?

ВИСЛІВ СОЛІДАРНОСТИ.

„Правда", московський орган комуністичної партії, називає вислід виборів у Західній Україні, де на урядовий список кандидатів упало коло 90% відданих голосів, висловом солідарности з советським урядом.

Хай би так хто поважився не висловити солідарности!

КУДИ ВОНИ ХОЧУТЬ?

Каже теж московська „Правда", що вислід виборів у Західній Україні є доказом, що українці Західньої України хочуть належати до совєтської Росії.

Як Гітлер заняв був Австрію, то майже 100-процентової заяви виборців Австрії за приступлення до Німеччини большевицькі ґазети доказом справжньої волі австрійців не вважали.

ЧИ ЗЄДНАЮТЬ?

Пише в „Шікаго Трибюн" її европейський кореспондент Доналд Дей, що большевицькі війська розстрілили в Гродні відділ місцевих комуністів, що до приходу цих військ розстрілювали польських урядовців і заможних громадян.

Ціль обох розстрілів очевидна. Місцеві комуністи хотіли приподобатися большевицькій владі, а большевицька влада хотіла приподобатися населенню.

Видно, що большевицькій владі щось дуже треба прихильности населення, коли аж таких засобів береться для її зєднання.

НАДОЇВ ПРОТЕКТОРАТ?

Через Білгород у Югославії приходить до Америки зо Словаччини донесення про зростаючу антипатію словаків до німців.

Навіть словакам, що не привикли до самостійного державного життя, чужа опіка надоїдає.

Як довго будуь українці під советською окупацією радуватися звільненням з польської неволі?

ДВА НАСТАВЛЕННЯ.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в своїм донесенні з Праги, столиці Чехії, каже, що німці арештували підчас демонстрації в річницю повстання чехословацької держави певне число демонстрантів і певно їх покарають як провідників.

Кореспондент уважав за потрібне додати, що німці є того погляду, що учасники демонстрації повинні бути покарані.

Цей додаток ґазетяря замітний для населення американців. Видно що американські читачі не можуть приняти наставлення німців. На їх думку, чехи, що демонструють за свою незалежність, не злочинці, а люди, що домагаються того, що їм слушно належиться.

ЯК ЦЕ НАЗИВАЄТЬСЯ?

Коли в річницю повстання чехословацької держави в Празі не було поважних заворушень, то це деякі кореспонденти приписали вродженій чеській дисципліні.

Чи вроджене це поведення, чи може набуте? І чи назвати це дисципліною, чи може інакше?

ТАКИ СВЯТКУВАЛИ.

Не зважаючи на німецькі заборони святкувати 22. річницю чеської незалежности, її таки відсвятковано.

Не в чехії. В Парижі.

Це насуває питання:

Чи вільно було в Чехословаччині святкувати приступлення Карпатської України до Української Народньої Републики?

ЧАСУ НЕ ЗДЕРЖИШ.

Цікаво, що думають собі поляки, читаючи донесення про рішення парляменту Західньої України перебрати на державу дідичівські землі.

За цю землю побивалося безземельне й малоземельне населення Західньої України здавна, та польський уряд і польське громадянство, дивлячися на справу з вузько національного становища, не давало великої власности парцелювати, а вразі парцеляції ставило ріжні перешкоди місцевому населенню набувати цю землю.

Чи хоч декому з поляків засвитає в голові думка, як багато краще булоб навіть для польського уряду й громадянства, якби вони були дозволили безземельним селянам дістатися до землі?

НЕ ПРИЗНАЮТЬ.

Здавалося, що із зорґанізуванням польських леґіонів у Франції почнеться якась військова акція за відбудування Польщі.

Тимчасом військових заходів не видно. Польські кулі не свищуть, а зате свищуть польські заяви, запевнення, погрози. Польські диплиьомати заявляються на всі боки. Грозять, махають кулаками на всі сторони світу. Не дамо! Не дозволимо! Не пустимо! Не признаємо!

Польське інформаційне бюро, наприклад, каже, що воно не признає кольонізації польських земель чужинцям, що відбудована польська держава вижене цих кольоністів, а на їх місце осадить польських.

А нам здавалося, що поляки вже мають досить кольонізації. Нам здавалося, що вони вже до того докольонізувалися, що вже їм більше нічого не захоче кольонізуватися.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

С. Сірополко.

ПЛЯНОВЕ НИЩЕННЯ МУЗЕЇВ В УКРАЇНІ ПІД СОВЄТАМИ

За добу панування в Україні царської влади музеї закладалися переважно з ініціятиви земських і міських самоврядувань та приватних осіб (напр., Олександра Поля, Василя Тарновського й ін.). Царський уряд не тільки не сприяв збереженню в Україні памяток української природи і культури, але старався вивозити їх до московських музеїв.

Від часу революції 1917. р. Україна збагачується цілою низкою краєзнавчих музеїв, що мають завдання збирати, зберігати та вивчати памятки природи й культури даної округи. Так ще за української влади в 1917—1919 рр. повстали краєзнавчі музеї в Гумані, Хоролі, Лубнях, Лебедині, Черкасах, Винниці. Чимало музеїв повстало в Україні вже в перших роках большевицької влади завдяки націоналізації приватних збірок (напр. колекція картин Б. Ханенка в Києві лягла в основу Музею Мистецтв Української Академії Наук, збірка картин акад. Сергія Васильківського — в основу Музею Слобідської України в Харкові), почасті завдяки концентрації в деяких осередках старовинної зброї, меблів, порцеляни й т. п. по розгромі панських маєтків (напр., Прилуцький музей повстав головно з річей, вивезених з маєтку Г. П. Галатана в селі Сокиринцях).

На жаль, скільксний зріст музеїв не йшов укупі з якісним розвитком музейної справи: багато музеїв, за браком відповідного приміщення, були безсистемними сховищами річей. А головне, большевицька влада провадила і провадить у музейній справі завзяту боротьбу проти студіювання минулого України та проти збирання етноґрафічних матеріялів. За директивами большевицької влади, музеї мають своїми збірками „забезпечити бойові завдання соціялістичного наступу усім фронтом" та „наситити свою роботу антирелігійним елементом".

Від 1933—34. рр. почався в Сов. Україні пляновий похід большевицької влади проти тих краєзнавчих музеїв, що в своїй діяльності зберігали традиції старих „буржуазних" музеїв. Цей похід проти музеїв набрав характеру дикунського нищення тих памятників, що свідчатл про національну відрубність українського народу та його боротьбу за волю й державність.

Для ілюстраціб наведемо тут декілька фактів з большевицької преси. Так у ч. 232 „Вістей", з дня 8. жовтня 1937. р., знаходимо вамітку „Розвалюють донецькі музеї", де читаємо: „В Донбасі є чотири краєзнавчі музеї. Яку роботу провадять ці музеї, хто ними кермує, хто в них працює — про це нічого не знають ні в Донецькій облнаросвіті, ні в інших обласних орґанізаціях. У Сталіні є музей революції. Вже більше року він „тимчасово" міститься в непридатному приміщенні і не може розгорнути відповідної роботи. Навіть важко зайти до цього музею.." В ч. 239 „Вістей", з дня 16. жовтня 1937. р., вміщено замітку А. Федоренка під назвою „Навести большевицький порядок у музеях". В тій замітці йде мова про повний розпад музеїв у Херсоні, Кременчуці, Винниці, Камянці на Поділлі, в Білій Церкві, де, як пише автор, музей „тимчасово закритий". У тому самому часі большевицька преса подала відомості про те, що в Переяславі згорів історичний музей, де переховувався договір гетьмана Богдана Хмельницького з московським царем про допомогу для України. Загинули також усі памятки і документи, що їх призбирано з XVII. віку. Большевицька преса запевнює, що музей підпалили вороги на національно-політичному тлі. Ось це є факти з одного місяця і одного року!

Ми добре знаємо, де слід шукати „ворогів на національно-політичному тлі" та до чого саме зводиться „большевицький порядок" в музейній справі.

Невідрадне становище музейної справи в Сов. Україні диктує українському громадянству, що перебуває поза Советами, обовязок зберігати та науково опрацьовувати всі ті історичні памятки і матеріяли, що освітлюють минуле України та визвольну боротьбу українського народу.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN RALLY AT NORTHAMPTON

Youth Organization Hears Republican Candidates for County Offices

Delegates from throughout Eastern Pennsylvania last night attended a membership organization meeting and political rally of the Ukrainian-American Youth Organization, sponsored by Northampton chapter 442, in Kraynick's hall in Northampton. There were over 500 present.

The chapter president, Mike Kuba, opened the meeting and then introduced a chairman, Michael Kraynick, the county chairman of the Ukrainian division of the Republican party in Northampton county.

Basil Zahayevich of New York City, chief organizer in the East for the Ukrainian National Assn. spoke in Ukrainian of the time of the movement to bring about participation by youth in sports and social affairs in communities.

Editor Lachovitch of the Ukrainian newspaper, "Svoboda" spoke in English of another aim, that of effecting an understanding between the different generations of Ukraiian-Americans. Those assembled were urged to cast their ballots by Major Michael Darmopray of Philadelphia, state chairman of the Ukrainian division of the Republican party.

Remarks were made by the Rev. Father Michael Skorobinsky, rector of the Greek Catholic church in Palmerton and the Rev. Father Wassyl Horochivsky, rector of the Ukrainian Orthodox church in Northampton.

Republican candidates introduced were T. McKeen Chidsey, for judge of Northampton county; Stanley Fehr, district attorney; John Stiles and Nicholas Piel, county commissioners; J. Fred Kline, commissioners' clerk and William Groman, sheriff.

Entertainment was offered later, those participating being dresseed in native costumes. Refreshments were served.

Delegates were present from McAdoo, Hazleton, Mahanoy City, Easton, Keiser, Allentown, Palmerton, Shamokin, Shenandoah, Scranton, Bethlehem, Olyphant, St. Clair and Northampton.

(THE MORNING CALL, Northampton, Pa., Oct. 30, 1939.)

СКЛО З КАВИ.

Бразилія останніми роками викидала міліони тон кави в море, щоб удержати її ціну на ринках. Згодом почали виробляти із зернят кави ріжні прикраси. Останніми часами почали виробляти з неї скло, ріжних колірів, дуже прозоре.

ЗАКРИТТЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ.

Так виглядає нині Світова Вистава в Ню Йорку, закрита на зимові місяці. Площі покинені не через дощ, бо коли вона була відкрита, то й у дощеві дні ці площі були повні людей.

Коло на рисунку зазначує місце, в котрому вітрюга відірвала кусок плястру від трильону.

ТОМ ГАРМОН,

відомий грач у футбол в дружині Мішігенського університету.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РЕКЕТ ПЕРЕД СУДОМ

Перед судом у Ню Йорку почалася розправа проти так званого рекету Лепкія, котрий, за заподаннями прокураторії, вимушував високі оплати від людей, занятих мучним перевозом і торговлею. Говорив прокуратор, що рекетірі здирали річно коло 100,000 долярів. Каже прокураторія теж, що керманичами шайки були Макс Силверман і його син Макс.

Шайка, каже прокуратор Дюї, попалася в руки уряду через те, що члени шайки походжали підчас слідства проти інших рекетірів попід канцелярії прокураторії, щоби побачити свідків і потім на них мститися.

КОРОВА ВІЗВАЛА ПОЖАРНУ СТОРОЖУ?

Коли пожарна сторожа села Голанд, Ню Йорк, приїхала на звук алярмового давона до алярмового стовпа, з котрого походив алярм, вона знайшла там корову, що стояла коло стовпа, з хвостом, обмотаним довкола алярмової ручки. Пожарна сторожа догадується, що це якісь збиточники, забавляючися на „галовін", зробили пожарникам такий жарт.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ „АТЛЕТИЧНУ ГАРЯЧКУ"

На зборах Американського Інституту для Фізики предложив д-р Юджін Дюбойс висліди своїх розслідів над температурою атлетів при атлетичних вправах. Він доказував, що при сильних атлетичних вправах температура тіла підноситься навіть до висоти 104 ступнів, зовсім як у сильній гарячці. Одинока ріжниця між атлетичною й хоробливою гарячкою є в тому, що при першій шкіра холодна, а при хоробливій гарячці тепла.

Він казав, що людське тіло має в собі щось у роді термостату, котрий підносить або знижує температуру тіла відповідно до потреби.

ЗГОРІВ ІНТЕРНАТ

У Чатем, Онтеріо, згоріла 26. жовтня з невідомих причин католицька Колегія св. Томи. У скорім часі пожежа обняла цілу будівлю і вона згоріла до тла. Школярі, професори та інші мешканці вирятувалися без ніякої шкоди для себе.

У Канаді, з невідомих причин, від багатьох років, горить щорічно по кілька католицьких колегій і звичайно тяжко винайти причину тих пожеж, які потягають за собою часто поважні втрати в людськім житті, т. є. студентів, настоятелів і професорів.

ВІЙНА ПРИЧИНОЮ БРАКУ ШКІЛЬНИХ УЧЕБНИКІВ

Европейська війна відбилася теж некорисно на шкільництві в Канаді, бо забракло тут шкільних учебників. Ті учебники друкують звичайно в Англії і присилається їх пароходами до Канади, а видавнича спілка в Торонті розсилає їх до департаментів освіти у всіх провінціях. Нещасливим випадком багато таких учебників знаходилось на затопленім субмариною англійськім пароході „Атенія". Такою страченою книжкою на пароході „Атенія" є підручник до науки соціяльних студій під заголовком „Вияснення Модерної Европи". Щоб запобігти тій недостачі книжок, треба буде деякі з них передрукувати в Канаді, щоб облекшити домову науку студентам. Саме в останніх днях надійшли три потрібні шкільні учебники з Англії. Два з них французькі, а один англійський.

Студенти радіють, бо надійшли саме в пору, кілька тижнів перед різдвяними іспитами. Зо Злучених Держав канадійські книгарні звичайно не спроваджують таких учебників, бо багато коштують, через те, що американський долар дорожчий 11 ц. від канадійського.

СВІТОВИЙ МУЗИЧНИЙ ОСЕРЕДОК У ЛЬОЗАННІ.

Група визначних чужинних музик зацікавилася проектом зорганізування у Льозанні великого музичного осередка. Кошти реалізації досягли би 5 до 6 мільйонів швайцарських франків. Завдяки співділанню фінансових сфер більшість видатків знайшла би скоре покриття. Видатки міських властей Льозанни сягали би коло 120,000 франків річно, це є ледви половина підмог, що їх дають інші міста, як Ціріх, Берн, театрам.

Проєкт передбачає будову величезного будинку, що помістить театр на 2,800 глядачів, велику салю зпонад тисячею місць і виставові салі.

ПІДЗЕМНЕ ОЗЕРО.

У горах Копет - Даг, у віддалі 100 км. між Ашабаду, на глибині 60 м. під землею знаходиться озеро. Озеро має 72 м. довжини, 30 м. ширини та 15 м. глибини. Вода в озері є зеленкуватої краски, пахне сіркою і має температуру 34—37 ступнів. В печері є повно лиликів та голубів. Хоч озеро є далеко віддалене від людських осель, то все там можна зустрінути охочих до купелі. Тимбільше, що вода має лікувальні прикмети (ревматизм та деякі шкірні недуги).

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 17. жовтня померла в Шікаго, Ілл., членкиня Сестр. Благовіщення, від. 125. У. Н. Союзу,

ЙОСИФА МАРИНІВ.

Походила зо села Юсипичі, пов. Жидачів. Померла в 43. році життя.

Похорон відбувся в пятницю, 20. жовтня, при участи родини, членкиць Сестр. та знайомих, під зарядом братів Оленців, до церкви св. Николая, а опісля на український цвинтар.

Покійна оставила мужа Семена, дочки: Доріс і Анну та сина Павла.

Нехай вільна земля Вашингтона буде Їй пером!

Іванка Подола, секр.

ШКІДЛИВЕ ДІЛАННЯ ДЕРЕВНОГО АЛЬКОГОЛЮ.

Деревний алькоголь ділає дуже шкідливо на кровоносні начиння людського тіла, спричиняючи їхні кровотоки. Дрібненькі артерії у сітківці (сплеті нервів, „ретіна") людського ока, під впливом згаданого алькоголю, часто тріскають, спричинюючи втрату зору.

БОРОТЬБА З МАЛЯРІЄЮ.

На рахунок міністерства виховання відкрито кредит у висоті 5 мільйонів мільрейсів на покриття коштів боротьби з малярією в ріжних околицях Бразилії.

КОРКОВІ ДЕРЕВА ЖИВУТЬ ДУЖЕ ДОВГО.

В Еспанії та Португалії знаходяться великі ліси, що складаються з коркових дерев. Ті коркові дерева, що є відміною вічно зеленого дуба, обдирають з їхньої кори кожних 8 до 10 літ і вони дають від кожного дерева 45 до 60 фунтів корків. Не зважаючи на часте повторювання обдирання з кори, життя згаданих дерев триває по 150 літ або й довше.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(9)

Майор Буртон сказав Тарзанові і Дарнотові, що він уже готов поїхати дальшу експедицію до столиці Тору, коли б хтось йому та його товарищам вказав назад дорогу до цивілізації. Найбільше журби мав майор Буртон через свою дочку Дженету. Тарзан погодився з тим та казав, що гарні дівчата це приваба небезпек.

Тому, що Тарзан і Дарно пустились були до одного тубільного села, що було віддалене три дні дороги, вони згодилися взяти Буртона і його товаришів зо собою в надії, що по дорозі знайдуть їм десь провідника, котрий заведе їх до якогось прибережного містечка. Буртон був невимовно за це вдячний.

Та саме в ту хвилину якийсь дивний голос знов прорізав нетри. Всі поглянули в той бік. Дженета з острахом заговорила: „Це той сам голос, що я його чула перед тим, як завважила в корчах обличчя. Але цей голос тепер ближче". Дарно втупив зір у Тарзана і запитав: „Що воно може бути?"

Але цим разом Тарзан сам стояв перед загадкою. Він отверто відповів: „Я не знаю". Втім обличчя китайця, що звичайно було спокійне й розважне, змінилось і він закричав: „Дивіть, Тарзане! За вами". Водночас закричала Дженета: „Це обличчя, так те саме жахливе обличчя!" Цей раз те обличчя від крику не зникало.